

Statüts da la
corporaziun dals vaschins
da la comunità
da Zernez

Statüts da la corporaziun dals vaschins da la comunità da Zernez

I. DISPOSIZIUNS GENERALAS

Art. 1

La corporaziun dals vaschins da Zernez as cumpuona dals vaschins chi sun domiciliats i'l cumün politic da Zernez. Ella es üna corporaziun dal dret public. In seguit nomnada corporaziun.

Corporaziun
dals vaschins

Art. 2

I'ls limits dal dret chantunal ha la corporaziun il dret d'ün'administraziun autonoma.

Administraziun
autonoma

Art. 3

Il chomp d'actività da la corporaziun cumpiglia impustüt las seguaintas incumbenzas:

Chomp
d'actività

- a) da conceder il dret da vaschinadi;
- b) d'administrar ils bains poverils ed ils bains resalvats specialmaing als vaschins;
- c) da vender, barattar, impegnar ed agravar dürabelmaing la facultà chi'd es sia proprietà;
- d) da dar l'approvaziun da vender, barattar, impegnar ed agravar dürabelmaing bains fundiaris chi'd han appertgnü fingià als 1. da settember 1874 pro la facultà d'utilisaziun da la corporaziun o chi sun gnüts acquistats sco cumpensaziun reala da tals;

- e) da cooperar pro la disposiziun regard levar mezs our dal quint da rechav da bains vendüts seguond la ledscha chantunala;
- f) da fixar las taxas pel congiodimaint vi a la facultà d'ütisaziun dal cumün.

Art. 4

Dret
da vuschar

Il dret da vuschar in affars da la corporaziun ha mincha vaschina o vaschin da la corporaziun chi'd ha seis domicil in cumün, sch'el ha cumpli il deshdotavel on e nun es miss suot avuà pervia da malatia mentala e deblezza da spiert. Dal rest as drizza il dret da vuschar seguond la ledscha chantunala davart exercitar ils drets politics.

Art. 5

Elegibilità e
perioda d'uffizi

Mincha persuna abla da vuschar es elegibla in ün uffizi da la corporaziun sch'ella nun es gnüda privada da seis drets civics tras sentenza penala. Ella es eir in dovair d'acceptar üna plaiv chi correspuonda a sias capacitats.

La perioda d'uffizi düra trais ons e cumainza als 1. da marz. Las tschernas sun d'ürant il mais favrer.

Dürada

La dürada d'uffizi sco president, dals commembers effectivs e dals suppleants vain limitada sün 9 ons. Sch'ün commember da la suprastanza o ün suppleant vain tschernü sco president, schi es el reeligibel sco president amo duos voutas. Davo ün'interrupziun d'üna perioda d'uffizi es mincha commember d'archeu elegibel aint illa suprastanza.

Art. 6

Scha per ün o l'oter motiv ün suprastant sorta d'urant la perioda d'uffizi, schi vain el fin a las proschas tschernas rimplazzà dal prüm suppleant.

Suppleant

Art. 7

Ils commembers da las autoritads da la corporaziun sco eir seis funcziunaris vegnan indemnissats seguond il temp impuondü e seguond las tariffas chi valan pels commembers da las autoritads e'ls funcziunaris dal cumün politic.

Salarissaziun e bunificaziun

Art. 8

Paraints e quinats in lingia directa verticala, conjugals e fradgliuns nu pon a listess temp appartgnair a listessa autorità o cumischiun da la corporaziun.

Exclusiun

Art. 9

Ün commember d'ün'autorità o da la radunanza dals vaschins ha da tour s-chüsa pro tractandas e votumaziuns, sch'el sves, seis conjugals o ün da seis paraints e quinats fin al grà nomnà in l'art. 8 han vi da quella fatschenda ün interess persunal immediat.
Sur da la dumanda, schi sajan avantman motivs da tour s-chüsa, decida il president.

Dovair da tour s-chüsa

Art. 10

Il dret da petiziun es garanti. Mincha vaschin po preschantar in scrit a la suprastanza dals vaschins propostas e pretaisas. La suprastanza es in dovair da tour posiziun in möd speditiv.

Dret da petiziun

Art. 11

Dret
d'iniziativa

10 vaschins abels da vuschar in affars da la corporaziun pon cun lur suottascripziun dumandar chi vegna vuschà sur d'üna proposta fatta dad els. L'iniziativa po gnir inoltrada in fuorma d'üna proposta generala o in fuorma d'ün proget elavurà eir fuormalmaing. Ella es da surdar insembel cun las suottascripziuns a la suprastanza dals vaschins.

Ün'iniziativa valida es da trattar il plü tard trais mais daspö sia inoltraziun.

Dret da retrar

La dumanda d'iniziativa po gnir retratta dals prüms tschinch iniziants chi'd han suottascrip quella fin al mumaint da la votumaziun, schi nu figüra ingün'otra clausla da revocaziun.

Art. 12

Infuormaziun,
moziun

In radunanza dals vaschins po mincha vaschin cul dret da vuschar dumandar ün'infuormaziun sur dal stadi o sur da l'evasiun d'ün affar dals vaschins.

In radunanza dals vaschins ha il votant eir il dret da far propostas regard üna fatschenda chi nu figüra sün la glista da tractandas. La suprastanza ha da dar in merit in la prosma radunanza ün referimaint ed ha da far sia proposta.

Art. 13

Lingua

La lingua ufficala da la corporaziun es il rumantsch ladin.

Art. 14

Dret da
recuorrer

Il dret da recurrer cunter las decisiuns e disposiziuns dals organs da la corporaziun as drizza seguond la legislaziun chantunala. Recuors sun d'inoltrer infra 20 dis al Güdisch administrativ.

Art. 15

Commembers dals organs da la corporaziun sun respunsabels per dons ch'els fan in lur uffizi a la corporaziun o a terzas persunas i'l sen da la ledscha chantunala da respunsabilità per autoritats, per uffizis e per corporaziuns dal dret public. Respunsabilità

Art. 16

Sur da las trattativas da la radunanza dals vaschins, da la suprastanza e da las cumischiuns da la corporazin sun da manar protocols separats. Protocol

Pro la prosma radunanza o sezzüda sun ils protocols da preleger e davo stats approvats sun els da suottascriber dal president dals vaschins e da l'actuar.

Art. 17

Ils protocols da la radunanza dals vaschins sun averts a mincha vaschin chi'd ha il dret da vuschar. Invista i'ls protocols

L'invista i'ls protocols da la suprastanza e da cumischiuns es permissa be schi pon gnir fats valair interess chi sun degns da gnir cuschidrats.

Al dret da pudair tour invista po gnir aderi dand ün extrat dal protocol.

II. L'ORGANISAZIUN DA LA CORPORAZIUN

Art. 18

Organs

Ils organs ordinaris da la corporaziun sun:

- a) la radunanza dals vaschins;
- b) la suprastanza dals vaschins;
- c) ils revisuors da quint;

a) La radunanza dals vaschins:

Art. 19

Radunanza
dals vaschins

La radunanza dals vaschins es l'organ superieur da la corporaziun; in quella exerciteschan ils votants abels da vuschar ils drets ch'els han in affars da la corporaziun.

Art. 20

Incumbenzas e
cumpetenzas

La radunanza dals vaschins ha las seguaintas incumbenzas e cumpetenzas:

1. da tscherner il president da la corporaziun e 4 commembers da la suprastanza, 2 suppleants ed eventualmaing 2 revisuors da quint ed 1 suppleant;
2. d'acceptar nouvs vaschins da la corporaziun;
3. da statuir e revider statüts, ordinaziuns e regulativs, sco eir da relaschar uordens da valor generalmaing impegnativs;
4. da fixar las taxas pel congiodimaint vi a la facultà d'utilisaziun dal cumün e corporaziun;
5. d'approvar evtl. il quint annual da la corporaziun;
6. da decider davart vender, barattar, impegnar ed agravar dürabelmaing facultà chi'd es in proprietà da la corporaziun;

7. da dar l'acconsentimaint per vender, barattar, impegnar ed agravar dürabelmaing bains fundiaris chi'd han appartgnü fingià als 1. da settember 1874 pro la facultà d'utilisaziun da la corporaziun o chi sun gnüts acquistats sco cumpensaziun reala da tals;
8. da dar l'acconsentimaint per retrar mezs our dal quint da rechav da bains vendüts, schi'd es prescrit seguond dret chantunal la collavuraziun da la corporaziun;
9. da decretar expensas chi surpassan la cumpetenzza da la suprastanza;
10. da stipular contrats da düra da sur 12 ons e d'üna valur da sur 10000.– francs;
11. da dar la procura per process ed accumodamaints scha la valur in gestiun surpassa 10000.– francs;
12. la radunanza po surdar da manar sia contabilità als relativs incumbenzats dal cumün politic.
In quist cas ha quista da gnir revissa dals revisuors da quint dal cumün politic.

Art. 21

La radunanza dals vaschins vain bannida da la suprastanza dals vaschins. I po gnir trat decisiuns be sur dad affars chi figüran sün la glista da tractandas; quella ha da gnir publichada almain 5 dis avant chi ha lö la radunanza.

Bannida,
tractandas

Art. 22

Per persunas chi nun han amo cumpli il 60avel on po la suprastanza da vaschins declerar la radunanza dals vaschins sco obligatoria ed ella po punir absenzas sainza s-chüsa o na motivadas cun üna multa d'uorden.

Partecipaziun

Art. 23

Abla per trar
decisiuns

Mincha radunanza dals vaschins chi'd es convochada in uorden po trar decisiuns.

Art. 24

Presidi

La radunanza vain manada dal president da la corporaziun. In cas d'impedimaint dal president vain la radunanza manada dal vice-president o dad ün oter commember da la supranza.

Art. 25

Preparativ

La radunanza dals vaschins po trar decisiuns be sur dad affars chi sun stats preparats da la supranza o dad üna cumischiun speciala.

Art. 26

Dombravuschs

Sün proposta dal president tschernna la radunanza ils dombravuschs necessaris. Pro tschernas fuorman ils dombravuschs il büro electoral.

Art. 27

Votaziuns

Votaziuns vegnan fattas avertamaing, scha 3 preschaints nu dumandan il scrutin.

Pro votaziun averta decida la majoranza absoluta da las vuschs. Schi'd es parità da vuschs ha il president ultra sia vusch sco commember da la radunanza amo üna vusch decisiva.

Pro votaziun cun scrutin nun es la relativa proposta accettata, schi resulta parità da vuschs. Scrutins vöds ed invalids nu vegnan dombrats.

La proposta da la suprastanza ha la prevalenza, cun excepziuns da propostas, chi reguardan l'uorden dal di e chi han la prevalenza.

Art. 28

Las tschernas vegnan fattas cul scrutin. Tschernüdas sun Tschernas
quellas persunas chi han la majoranza da las cedlas da
vuschar chi sun valablas.

Pel seguond scrutin vala la majoranza relativá. Pro parità da
vuschs decida la büs-cha.

Art. 29

Üna decisiun da la radunanza po a che temp chi saja gnir Reponderaziun
suottamissa ad üna reponderaziun.

Resalvats restan drets da terzas persunas.

Ant chi'd es scuors ün on daspö ch'üna decisiun es entrada in
vigur, es üna reponderaziun pussibla be scha quai vain decis
cun duos terzs da las vuschs dals preschaints.

b) La suprastanza dals vaschins:

Art. 30

La suprastanza dals vaschins es l'organ executiv ed admini- Cumposiziun
strativ da la corporaziun.

Ella consista dal president da la suprastanza dals vaschins, da
quatter ulteriurs commembers e da duos suppleants. Il presi-
dent da la suprastanza vain tschernü da la radunanza. Dal rest
as constituischa la suprastanza sves.

Art. 31

Sezzüdas

La suprastanza vain bannida dal president o schi fa dabsögn, dal vice-president e quai uschè suvent sco cha'ls affars du-mandan.

Ils suppleants piglian part a las seduttas cun vusch consulta-tiva.

Sün pretaisa da duos commembers da la suprastanza es il pre-sident in dovair da bannir üna sezzüda extraordinaria.

Art. 32

Abla da trar
decisiuns

La suprastanza es abla per trar decisiuns, sch'almain tschinch commembers o suppleants sun preschaints.

Art. 33

Votumaziuns

Per tuottas decisiuns vala la majoranza absoluta dals com-members preschaints. Pro parità da vuschs decida il presi-dent, pro tschernas decida la büs-cha.

Mincha commember es oblià da dar giò sia vusch. Resalva-das sun las disposiziuns davart l'exclusiun.

Art. 34

Cumpetenzas

La suprastanza ha tuot las cumpetenzas chi nu sun delegadas tenor dret federal o chantunal o ils statüts ad ün oter organ. Ad ella suprastà impustüt:

1. d'applichar ed executar decrets ed uordens federals e chantunals, ils statüts, ordinaziuns ed oters uordens da la corporaziun sco eir las decisiuns da la radunanza dals vaschins;
2. d'administrar la facultà da la corporaziun chi'd es sia aigna proprietà;

3. da preparar tuots affars a man da la radunanza dals vaschins;
4. da decider sur dad expensas fin a fr. 10 000.– per ün cas e sur dad expensas da fin a fr. 2000.– schi's tratta d'expensas chi tuornan minch'on.

Art. 35

La suprastanza rapreschainta la corporaziun vers terzas persunas ed avant güdisch.

Rapreschantar
vers l'extern

Insembel cu l'actuar o ün oter commember da la suprastanza suottascriva il president validamaing per la corporaziun.

Art. 36

Ils commembers da la suprastanza han da survagliar ils affars da lur champ d'administraziun ed han d'agir d'uffizi sco chi tils pertocca ed han da dar da quai referimaint a la suprastanza.

Gestiun

Fatschendas da main importanza pon gnir surlaschadas dad evader dal president sulet.

Art. 37

Il president maina la radunanza dals vaschins e presidiescha las sezzüdas da la suprastanza.

Il president

El prepara la glista da tractandas per las sezzüdas da la suprastanza. El pissera, schi fa dabsögn, cun la collavuraziun dals oters commembers da la suprastanza, cha las decisiuns trattas vegnan executadas.

In cas d'urgenza po el per precauziun tour masüras provisorias.

Art. 38

Chaschier

Resalv la pussibilità previssa in l'artichel 20 al. 12 maina il chaschier la contabilità ed ils quints da la corporaziun. Il quint da l'on es da serrar giò pels 31 december.

Art. 39

Actuar

L'actuar maina il protocol sur da las trattativas, votumaziuns e tschernas da la radunanza dals vaschins ed in las sezzüdas da la suprastanza.
Ils protocols approvats ha el dalunga da portar aint ils relatifs cudeschs da protocol.

c) Ils revisuors da quint:

Art. 40

Revisuors
da quint

Resalv l'artichel 20 al. 12 tscherna la radunanza dals vaschins per mincha perioda d'uffizi duos revisuors da quint ed ün suppleant.
A la fin da mincha gestiun annuala examineschan ils revisuors da quint ils quints e la gestiun da l'on inclusiv eventualas chaschas specialas separadas, scha quistas incumbenzas nu sun affidadas als organs dal cumün politic.

III. LA CHÜRA POVERILA DALS VASCHINS

Art. 41

La chüra poverila dals vaschins as drizza tenor la ledscha chantunala davart il sustegn dals mangluoss. Chüra poverila

IV. L'ADMINISTRAZIUN DA LA FACULTÀ

Art. 42

Cun üna buna administraziun pisserescha il cumün da vaschins cha sia facultà vegna mantgnüda e cha quella haja ün bun rechav. L'administra-
ziun da la
facultà

Art. 43

Il rechav da la vendita da bains fundiaris da la facultà dals vaschins e la taxa per l'acquist dal vaschinadi van aint il fuond da povers chi vain administrà dal cumün politic ed ha in prüma lingia da servir per s'acquistar üna cumpensaziun reala. Fuond da
reserva

Art. 44

Il rechav da la vendita da facultà d'utilisaziun crouda in ün conto da rechavs da vendita da bains; quel vain administrà dal cumün politic. Conto
da rechavs
tras vendita
da bains

Per retrar mezs our da quist conto dan norma las disposiziuns da la ledscha chantunala da cumüns.

Art. 45

Rendaquint

Il rendaquint dal cumün politic cumpiglia eir quel dal cumün da vaschins. Pel cumün da vaschins valan ils rel. artichels da la constituziun cumünala (art. 61–66).

Art. 46

Revisiun

Quists statüts pon a tuot temp gnir revis interamaing o per part. Mincha revisiun aintra in vigur cun la decisiun d'acceptaziun.

Art. 47

Vigur

Cun l'approvaziun da la radunanza da vaschins aintran quists statüts in vigur. Els sun da suottametter a la Regenza per gnir approvats ed examinats regard lur legalità. Quist vala eir per mincha revisiun o amplificaziun dals statüts.

Uschè decis da la radunanza da vaschins dals 11 avrigl 1984

Il president dals vaschins:

L'actuar:

Duri R. Bezzola

Rico Minsch

Approvà da la Regenza:

Cuoira, als 21 mai 1984 RB 1264

Il president:

Il directur da la cancellaria:

O. Largiadèr

Dr. Caviezel

Ils prüms müdamaints dals statüts da la corporaziun dals vaschins sun gnüts acceptats da la radunanza da vaschins als 6 settember 1993.

Per la Corporaziun

Il president dals vaschins:

Peider Guidon

L'actuar:

Rico Minsch

Approvà da la Regenza:

Cuoira, als 26 october 1993, Prot. Nr. 2668

Il president:

Dr. Maissen

Il directur da la cancellaria:

Dr. Riesen